

Kommunal Författningssamling

Mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet

Dokumentnamn	Mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet
Dokumenttyp	Riktlinje
Huvudområde/ kategori	Allmänna, kommunövergripande
Ansvarig nämnd	Kommunstyrelsen
Ansvarig chef samt handläggare	Administrativ chef
Fastställdedatum	2023-01-18
Diarienummer	Ks 2023/39
Berörd	Arbetsliv- och fritidsnämndens och dess sektor Omsorgsnämnd och dess sektor Utbildningsnämnden och dess sektor
Senaste översyn	

Mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet

Inledning

I Sverige finns fem erkända nationella minoriteter; judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Som nationell minoritet har man särskilda rättigheter som rör språk, kultur och möjligheter till påverkan. De nationella minoriteterna har funnits i det geografiska område som idag utgör Sverige sedan historisk tid, och har därmed samma rätt att behålla och utveckla sina språk och kulturer som majoritetsbefolkningen.

Svensk minoritetslagstiftning utgår från internationella konventioner och de mänskliga rättigheterna. De nationella minoriteternas rättigheter i Sverige beskrivs framför allt i lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen). En rad ändringar i lagen trädde i kraft 2019 i syfte att kommunerna ska förhålla sig mer aktivt och strategiskt till minoritetspolitiken. Ett av sätten att åstadkomma det var att införa lagkrav på att kommuner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Lagen anger inte närmre hur kommunens mål och riktlinjer ska vara utformade. Det är upp till kommunerna att utforma dessa utifrån lokala förhållanden.

Lagkrav

Minoritetslagen är en rättighetslag som reglerar förhållandet mellan de nationella minoriteterna och det allmänna. Den innehåller både ett grundskydd, som gäller hela landet, och särskilda bestämmelser för finska, meänkieli och samiska inom de kommuner och regioner som utsetts till förvaltningsområden. Kävlinge kommun ingår inte i något förvaltningsområde.

De rättighetsområden som har relevans för kommuner som inte ingår i något förvaltningsområde är:

- Information om rättigheter
- Delaktighet och inflytande
- Skydda och främja språk och kultur
- Äldreomsorg på minoritetsspråk
- Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter

I språklagen (2009:600) anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Det är upp till varje enskild individ att avgöra om denne anser sig tillhöra en eller flera nationella minoriteter. Samhället kan inte ställa krav på någon att styrka sin tillhörighet.

Mål

Målet för Kävlinge kommuns arbete är, precis som på nationell nivå, att skydda de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Det minoritetspolitiska arbetet bidrar till att uppfylla Kävlinge kommuns vision – Skånes bästa boendekommun. Enligt visionen ska bland annat dagens och framtidens kommuninvånare känna sig 100 % välkomna.

Riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet

Riktlinjerna utgår från de fem rättighetsområdena i minoritetslagen.

Information om rättigheter

Kommuner och landsting ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till (3 §).

Innebörd för Kävlinge kommun – Kommunstyrelsen ansvarar för att Kävlinge kommuns hemsida ger information riktad till de nationella minoriteterna om deras rättigheter och kommunens ansvar enligt minoritetslagen.

Rätt till inflytande och delaktighet

Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. Samråd enligt första stycket ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande (5 §). Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar (5 a §).

Innebörd för Kävlinge kommun – samtliga nämnder ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.

Skydda och främja språk och kultur

I språklagen anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjlighet att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt. (4§)

Innebörd för Kävlinge kommun - Utbildningsnämnden ansvarar för att erbjuda undervisning för elever inom grundskolan och grundsärskolan i elevens nationella minoritetsspråk om vårdnadshavaren önskar det samt om det finns en lämplig lärare. Vårdnadshavare informeras om denna rättighet. Eleven har rätt att få undervisning i minoritetsspråket som modersmål.

Arbetslivs- och fritidsnämnden ansvarar för att tillgängliggöra litteratur, tidskrifter och annan media på de nationella minoritetsspråken.

Äldreomsorg på minoritetsspråk

En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper (18 a §).

Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg som erbjuds enligt 18 a § beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet (18 b §).

Kommunen ska informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till sådan service och omvårdnad som anges i 18 a § (18 c §).

Innebörd för Kävlinge kommun – Omsorgsnämnden ansvarar för om det finns personal som behärskar de nationella minoritetsspråken, och vill använda språket i tjänsten, ska den som begär det erbjudas möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen på nationellt minoritetsspråk.

Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter

Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket (9 §).4

Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten (11 §).

Förvaltningsmyndigheter får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska, meänkieli respektive samiska, samt ha särskilda telefontider (12 §).

Innebörd för Kävlinge kommun – samtliga nämnder ansvarar för att om det finns personal som behärskar finska, meänkieli och samiska, och vill använda språket i tjänsten, ska nämnderna erbjuda enskilda personer att använda språken vid muntliga och skriftliga kontakter som rör ett enskilt ärende.

Utöver dessa riktlinjer ska varje verksamhetsområde inom Kävlinge kommun vid behov se över om rutiner och arbetssätt behöver förändras utifrån minoritetslagstiftningen. Genom en bedömning av vilka lagkrav som är relevanta ska verksamheterna identifiera vilka eventuella utvecklingsbehov som finns och arbeta med dessa frågor inom sin ordinarie verksamhet.

Uppföljning

Minoritetspolitiken följs upp på nationella nivå av Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget. Uppföljningsmyndigheterna ger årligen ut en rapport om minoritetspolitikens utveckling under föregående år. Denna rapport utgör underlag för regeringens omvärldsanalys och kontinuerliga bedömning av utvecklingen på området.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens minoritetspolitiska arbete.